



Beslutningsforslag nr. **B 44**

Folketinget 2015-16

OMTRYK
Forslagsstiller tilføjet

Fremsat den 20. november 2015 af Maria Reumert Gjerding (EL), Pelle Dragsted (EL), Henning Hyllested (EL), Christian Juhl (EL), Johanne Schmidt-Nielsen (EL) og Søren Søndergaard (EL)

Forslag til folketingsbeslutning

om at standse tabet af biodiversitet på overdrev og hede

Folketinget pålægger regeringen at sikre, at tabet af biodiversiteten på overdrev og hede standses og vendes til fremgang senest i 2020. Som følge heraf opfordrer Folketinget regeringen til omgående at iværksætte tiltag med henblik på

at sikre større og sammenhængende arealer med overdrev og hede, græssende dyr på overdrev og hede samt målrettede initiativer med henblik på nedbringelse af kvælstofbelastning af landskaber med overdrev og hede.

Bemærkninger til forslaget

Baggrund

Overdrev og hede er i dag stærkt truede naturtyper, som har gennemgået en voldsom arealmæssig tilbagegang i Danmark gennem de seneste 200 år. Overdrev er den mest artsrige naturtype pr. areal, vi har i Danmark. Det vil sige, at den rummer flest planter pr. kvadratmeter – op til 65 forskellige mosser og karplanter. Overdrevene har været særlig udsat for konvertering til intensivt landbrug gennem tiden, fordi græsland typisk forekommer på bedre jord end hede og derfor har været mere attraktivt at dyrke intensivt. Overdrevene er i dag den naturtype, der har mindst areal, hvoraf det meste er i ugunstig tilstand. Både overdrev og hede er i stort omfang blevet fortrængt fra kystzonen, hvor tidligere tiders ekstensive husdyrgræsning er blevet erstattet af en omfattende rekreativ udnyttelse, herunder udstykning til sommerhusområder (»Danmarks biodiversitet 2010 – status, udvikling og trusler«, Ejrnæs, R. m.fl. Faglig rapport fra DMU nr. 815, 2011).

Overdrev og hede er i dag beskyttet af naturbeskyttelsesloven, men der sker stadigvæk arealtab som følge af opdyrkning og urbanisering. I dag er de væsentligste trusler imidlertid ophørt græsning samt næringsbelastning og forsuring fra luften (kvælstof) og via udvaskning til skrænter (kvælstof og fosfor). Dertil kommer truslen fra fragmentering. Mange arealer med overdrev og hede er så små, at bestande af sjældne dyr, planter og svampe har en høj risiko for at forsvinde uden mulighed for at kunne genindvandre. Når græsningen ophører, og når næringsbelastningen stiger, medfører det, at der mangler levesteder for arter, som kræver en meget åben og en lav vegetationsstruktur (»Danmarks natur frem mod 2020«, Det Grønne Kontaktudvalg).

Der er ikke kun naturen, der vil have gavn af en indsats for biodiversiteten på heder og overdrev. Heder og overdrev er en vigtig del af det naturgrundlag, vi er dybt afhængige af. En rig og robust natur på heder og græsland kan medvirke til renere grundvand, give os rekreative arealer og meget mere. Enhedslisten mener derfor, at det er helt afgørende, at der snarest igangsættes ambitiøse tiltag, der kan sikre, at tabet af biodiversiteten i Danmarks skove standses og vendes til fremgang.

Forslaget

Enhedslisten vurderer, at det er afgørende, at der igangsættes en række initiativer, der kan bidrage til, at tabet af

biodiversitet på overdrev og hede stoppes. Initiativerne vil gensidigt understøtte hinanden. Forskere fra Det Grønne Kontaktudvalg fremfører i deres rapport »Danmarks natur frem mod 2020« følgende som nogle de væsentligste virkemidler for at forbedre biodiversiteten på overdrev og hede, bl.a.:

1. Effektiv naturbeskyttelse af værdifulde arealer mod næringsbelastning fra omgivelserne.
2. Støttesystemer målrettet værdifulde arealer og etablering af store sammenhængende græsgange (fælles græsgange).
3. Juridisk og økonomisk understøttelse af vildgræsning som langsigtet alternativ til traditionelle frivillige landbrugsstøtteordninger.
4. Langt mere udbredt anvendelse af kontrollerede brande i naturforvaltningen, fordi brande effektivt fjerner ophobet kvælstof og blottet mineraljorden til glæde for mange sårbare og truede arter af planter, laver og dyr.
5. Permanent udtagning af landbrugsjord, der skal anvendes til at beskytte og binde fragmenteret natur sammen til større områder.

Punkt 1 foreslås gennemført via målrettet regulering til nedbringelse af næringsstofniveauet med særligt fokus på at undgå randeffekter fra dyrkede marker og ind på værdifulde naturområder. Punkt 2-4 foreslås gennemført via tilskudsordninger til naturvenlig landbrugsdrift målrettet biodiversitet. Punkt 5 foreslås gennemført som udlæg af arealer til ny natur via fysisk planlægning, jordfordelingsinstrumentet samt tilskud til omlægning til naturvenlig landbrugsdrift.

Gennemførelsen af ovenstående er i tråd med flere af Natur- og Landbrugskommissionens anbefalinger, bl.a. anbefaling 5, 11, 12 og 16 (»Natur og Landbrug – en ny start«, 2013).

Internationale forpligtelser

Med beslutning X/2 vedtog biodiversitetskonventionens parter ved COP 10 i Nagoya, Japan, en revideret og opdateret strategisk plan for biodiversitet inklusive de 20 Aichibiodiversitetsmål for perioden 2011-2020. Gennemførelse af dette forslag til folketingsbeslutning vil bidrage væsentligt til, at Danmark udmønter sine internationale forpligtelser under biodiversitetskonventionen med rettidig omhu, særligt Aichibiodiversitetsmål 5, 7, 8 og 13.